

**Transsərhəd hövzələrdə ehtiyatlardan istifadənin
tənzimlənməsi: su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında
əlaqənin dəyərləndirilməsi adlı nəşrdən çıxarış**

5-CI FƏSİL
Alazani / Qanix çayının hövzəsi
(Azərbaycan, Gürcüstan), icmal

UNITED NATIONS

QEYD

Bu nəşrdə istifadə olunan anlayışlar və təqdim olunan material hər hansı bir ölkənin, ərazinin, şəhərin və ya sahənin yaxud onların orqanlarının hüquqi statusu ilə bağlı və ya onların hüdudlarının və ya sərhədlərinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Katibliyi adından bildirilən hər hansı bir rəy kimi qəbul edilə bilməz.

Bu nəşrdəki coğrafi adlarla bağlı vahid yanaşma tətbiq edilməmişdir. Bəzi hallarda ingilis dilində olan adlar, digər hallarda isə yerli dildəki adlar işlədilmişdir. Mətnə ingilis dilində olan ad yaxud müxtəlif sahiyanı ölkələrin dilində olan adlar işlədilmişdir. Xəritələrdə mümkün olduğu qədər yerli dildə olan adlardan istifadə edilmişdir.

Bu nəşr "Transsərhəd hövzələrdə ehtiyatlardan istifadənin tənzimlənməsi: su, ərzaq-enerji və ekosistemlər arasında əlaqənin dəyərləndirilməsi" adlı nəşrin 5-ci fəslə, Alazani / Qanix çayı hövzəsində su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında əlaqənin dəyərləndirilməsinə dair icmaldan ibarətdir (Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Nyu York və Cenevrə, 2015; ECE/MP.WAT/46).

Azərbaycan dilinə tərcümə qeyri-rəsmi tərcümədir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının sənədlərinin nömrələri rəqəmlərlə birgə iri hərflərdən ibarətdir. Belə bir nömrənin qeyd olunması Birləşmiş Millətlər Təşkilatının sənədinə istinad etməni göstərir.

MINNƏTDARLIQ

Bu əlaqə dəyərləndirməsi bir çox şəxslərin köməyi və dəstəyi olmadan hazırlana bilməzdi. BMT AİK katibliyi, bu prosesə, o cümlədən su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında Əlaqə üzrə İşçi Qrupun toplantılarının işinə, hövzə üzrə seminarlara və məsləhətləşmələrə dəstək göstərmiş şəxslərə dəyərləndirmənin hazırlanmasında göstərdikləri köməyə görə təşəkkür etmək istəyir. Burada unudulanların hamısından səmimi üzr istəyərək minnətdarlığımızı bildiririk.

Mütəllib Əbdülhəsənov
Arif Axundov
Giorgi Axvlediani
Adişirin Ələkbərov
Fəriz Əliyev
Zakir Əliyev
Otar Antia
Mətanət Avazova
Ağavərdi Bədəlov
Sandro Bakanidze
Eliso Barnovi
Sofo Beridze
Giorgi Bokeria
Andro Çaçaqidze

Pavle Davitaşvili
George Dzamukaşvili
Gela Gelaşvili
Şalva Giordadze
Nino Gvazava
Mamuka Gvilava
Sahib Həsənzadə
Leyla İsayeva
Rəşail İsmayilov
Rəfiq İsmayilov
Natalia Jamburia
Ramiz Kalbiyev
Paşa Kərimov
Salome Xaçauri

İrakli Kobulia
George Laşxi
Nino Maçitadze
Mariam Makarova
Rasim Məmmədov
Aynur Məmmədova
Aleksandr Mindoraşvili
Teymur Osmanov
Rasim Səttarzadə
Jemal Şalaşvili
Nina Şatberaşvili
Mariam Şotadze
Kaxa Suxitaşvili
İrakli Todria

Badri Tsatava
Baadur Ukleba
Giorgi Urbexaşvili
Timur Valamat-Zadə
Cəlaləddin Vəliyev
Zaza Vardoşvili

BMTİP / GEF tərəfindən həyata keçirilən „Kur Araz çayı hövzəsində transsərhəd degradasiyanın azaldılması“ layihəsində iştirak edən və dəstək göstərmiş şəxslər

Rəfiq Verdiyev, Fərda İmanov, Medea İnaşvili, Şamil Hüseynov, Tamar Ququşvili, Anar Nuriyev, Seth MkNayr və Meri Matyus (əlaqələndirməyə görə).

Konvensiya əsasında su-ərzaq-enerji əlaqəsi üzrə işə və bir sıra dəyərləndirmələrə dəstək göstərmiş beynəlxalq ekspertlər

Su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında Əlaqə üzrə İşçi Qrupa sədrlik etdiyinə görə Seppo Rekolainen.

Metodologiyanın işlənilib hazırlanmasında və bütün proses boyu göstərdikləri dəstəyə görə Mark Hovells və Lusie de Strasser.

Hövzə ilə bağlı dəyərləndirmələrin ümumiləşdirilməsinə və onların icmalına göstərdiyi dəstəyə görə Roberto Martin-Hurtado.

Xüsusi metodoloji və / və ya təhlillə bağlı dəstəyə görə Kristian Brethaut, Nikolai Denisov, Sebastian Hermann, Dimitris Mentis, Ulla Mörtberq, Sara Odellius, Lyusi Pluçke, Eunis Ramos, Holger Rogner, Otto Simonett, Viqneş Sridharan, Konstantinos Taliotis və Manuel Velş.

Tərtibat və qrafika: Nik Cekson, North Creative (tərtibat və layihə), Matthias Beilstein (xəritələr), Emmanuel Burney və Karolin Daniel (qrafika).

Fotolar: Gürcüstanın Ətraf Mühit və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (Alazani / Qanix).

BMT AİK

Sərhəddən keçən su axınlarının və beynəlxalq göllərin mühafizəsi və istifadəsi üzrə Konvensiyakatibliyi: Annukka Lipponen, ümumi proses və məzmunun əlaqələndirilməsi

Françeska Bernardini, Nik Bonvoizin, Farxod Abduraxmonov, Çantal Demilekamps, Anna Kaplina, Sonya Koeppel, Bo Libert, Kammile Marselo, Pip Mardiste, Nataliya Nikiforova, Katri Veldre, Kati Venzel.

Su haqqında Konvensiyanın katibliyində təcrübə keçənlər və tədqiqat aparan tələbələr: Altinai Asakeyeva, Yuliya İsayeva, İrina Kozban, Cennifer Kunz, Mario Roidt, Tais Tretyakova, Qreqori Sikst, Vidhya Çittoor Visvanatan, Simona Qetova.

BMT AİK Ətraf Mühit Bölməsi və digər bölmələr: Mario Apostolov, Tea Aulavuo, Viktor Badaker, Marko Keiner, Vahan Kotanjyan, Sergius Ludviszak, Alişer Mamadjanov, Antoine Nunes, Canluca Sambuçini, İulia Trombitsaia.

İsveçrənin inkişaf üzrə Əməkdaşlıq təşkilatlarına bu nəşrin hazırlanmasına dəstək göstərmişlər.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

BMT AİK 2013-2015-ci illər ərzində Su haqqında Konvensiya çərçivəsində transsərhəd hövzələrdə aparılan bir sıra əlaqə dəyərləndirmələrinə göstərdikləri böyük dəstəyə görə aşağıdakı tərəfdaşlara təşəkkür etmək istəyir:

Finlandiyanın Xarici İşlər Nazirliyi və Finlandiya Ətraf Mühit İnstitutu

İsveçrənin İnkişaf üzrə Əməkdaşlıq təşkilatı və İsveçrənin Ətraf Mühit üzrə Federal İdarəsi

Almaniyanın Federal Ətraf Mühit, Təbiətin Mühafizəsi, Tikinti və Nüvə Təhlükəsizliyi Nazirliyi və Almaniyanın Federal Ətraf Mühit Agentliyi

İtaliyanın Ətraf Mühit, Torpaq və Dəniz Nazirliyi

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı

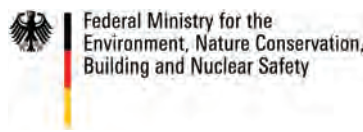
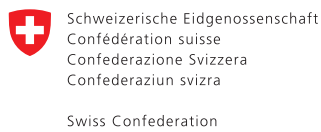
Kral Texnologiya İnstitutu, Stokholm

Beynəlxalq Sava Çay Hövzəsi Komissiyası

Su Məsələləri üzrə Qlobal Tərəfdaşlıq

Zoİ Ətraf Mühit Şəbəkəsi

BMTİP / GEF tərəfindən həyata keçirilən „Kur Araz çayı hövzəsində transsərhəd degradasiyanın azaldılması“ layihəsi

MÜNDƏRİCAT

ÖLÇÜ VAHIDLƏRİ

AKRONIMLƏR VƏ ABBREVIATURALAR

5-Cİ FƏSİL

Alazani / Qanix çayı hövzəsində su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında əlaqənin dəyərləndirilməsinə dair icmal

GİRİŞ	1
MƏQSƏD, VƏZİFƏLƏR VƏ ƏHATƏ DAIRƏSİ	1
DƏYƏRLƏNDİRMƏ PROSESİ	1
HÖVZƏYƏ ÜMUMİ BAXIŞ	2
İDARƏÇİLİK MÜHİTİNİN ŞƏRHİ	4
HÖVZƏDƏKİ EHTİYATLARIN TÜKƏNMƏSİNƏ TƏSİR GÖSTƏRƏN ƏSAS ÜNSÜRLƏRİN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ	6
ƏLAQƏLƏRİN TƏHLİL OLUNMASI	8
HƏLL YOLLARININ ARAŞDIRILMASI	10
ƏLAQƏ YANAŞMASININ QƏBUL EDİLMƏSİNDƏ FAYDALARIN MÜƏYYƏNLƏŞDİRİLMƏSİ	12
YEKUNLAR VƏ TÖVSIYƏLƏR	13

ÖLÇÜ VAHIDLƏRİ

ha	hektar	mm	millimetr
km	kilometr	MVt	Meqavatt
km ²	kvadrat kilometr	s	saniyə
kVt	Kilovatt	°C	dərəcə selsi
m	metr		
m ³	kub metr		

AKRONIMLƏR VƏ ABBREVIATURALAR

ABŞ BİA	Amerika Birləşmiş Ştatlarının Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi	FAO	Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı
Aİ	Avropa İttifaqı	GE	Gürcüstan
AİST	Avropa İttifaqının Su Təşəbbüsü	GEF	Qlobal Ətraf Mühit Fondu
ASC	Açıq Səhmdar Cəmiyyət	İƏİT	İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı
ASK	Alazani Suayrıcı Konsorsiumu	MDB	Müstəqil Dövlətlər Birliyi
ATƏT	Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı	MSD	Milli Siyasət Diaqları
AZ	Azərbaycan Respublikası	QHT	Qeyri-hökumət təşkilatı
BMT AİK	Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Avropa üzrə İqtisadi Komissiyası	TEEB	Ekosistemlərin və Biomüxtəlifliyin İqtisadiyyatı
BMTİP	Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramı	WFD	Su Çərçivə Direktivi, yeni su siyasəti sahəsində Birliyin fəaliyyəti üçün çərçivə müəyyənləşdirən Avropa Parlamenti və Şuranın 2000/60/EC nömrəli 23 oktyabr 2000-ci il tarixli Direktivi
d.s.y.	Dəniz səviyyəsindən yuxarı	YUNEP	Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ətraf Mühit Proqramı
DÇMBK	Dunay Çayının Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Komissiya	YUNİDO	Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Sənaye İnkişafı Təşkilatı
ƏMTQ	Ətraf Mühitə Təsirin Qiymətləndirilməsi		

5-CI FƏSİL

Alazani / Qanix çayı hövzəsində su, ərzaq, enerji və ekosistemlər arasında əlaqənin dəyərləndirilməsinə dair icmal

GİRİŞ

MƏQSƏD, VƏZİFƏLƏR VƏ ƏHATƏ DAIRƏSİ

Alazani / Qanix hövzəsində əlaqənin dəyərləndirilməsində məqsəd vahid siyasətin işlənilib hazırlanması və qərarların verilməsi üçün məlumatları artırmaqla, su, qida və ekoloji siyasət sahələrində Gürcüstan və Azərbaycan arasında transsərhəd əməkdaşlığa dəstək göstərməkdən ibarətdir.

Əlaqənin dəyərləndirilməsində xüsusi vəzifələr aşağıdakılardan ibarətdir:

- (a) idarəçilik mühitini şərh etmək;
- (b) hövzədəki ehtiyatların tükənməsinə təsir göstərən əsas ünsürləri müəyyənləşdirmək;
- (c) əsas sahələrarası məsələləri müəyyənləşdirmək və təhlil etmək;
- (d) daha çox əlaqələndirilmiş siyasətlər, tədbirlər və transsərhəd əməkdaşlıq vasitəsilə nail oluna bilən, hövzədəki ehtiyatları idarə etməklə əldə edilən faydaları artırmaq üçün mümkün həll yollarını araşdırmaq; və
- (e) əlaqəyanaşmasının qəbul edilməsinin verə biləcəyi faydaları müəyyənləşdirmək.

Bu əlaqə dəyərləndirməsinin əhatə dairəsi Sərhəddən keçən su axınlarının və beynəlxalq göllərin mühafizəsi və istifadəsi üzrə Konvensiya çərçivəsində işlənilib hazırlanmış əlaqə dəyərləndirmə metodologiyasının sınaqdan keçirilməsi və müvafiq məsələlərinə onlara cavab olaraq bəzi mümkün birgə tədbirlərin (və ya əlaqə həll yollarının) nəzərə cəlb etmə səviyyəsinin dəyərləndirilməsi ilə məhdudlaşır. Bu ilkin təhlillər (daha çox keyfiyyətlə bağlı), müəyyən edilmiş xüsusi sahələrarası məsələlərin bəzilərinə nəzərə alandaha təfəssilatlı təhlillər üçün bir özlü qismində xidmət edə bilər.

DƏYƏRLƏNDİRMƏ PROSESİ

Alazani / Qanix hövzəsində əlaqənin dəyərləndirilməsi Gürcüstan və Azərbaycanın ətraf mühitin mühafizəsi nazirliklərinin müraciətləri əsasında aparılmışdır.

Alazani / Qanix hövzəsində əlaqə dəyərləndirilməsində, Gürcüstanın və Azərbaycanın müvafiq iqtisadi sektorlarının (əsasən kənd təsərrüfatı və enerji), su və ekoloji təşkilatlarının, dövlət qurumlarının və ya xidmətlərinin və vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri cəlb olunmaqla, çoxtərəfli yanaşmadan istifadə olunmuşdur.

Alazani / Qanix hövzəsində pilot (sınaq) əlaqə dəyərləndirməsi üçün informasiya aşağıdakılar vasitəsilə toplanmışdır: (i) 25 – 27 noyabr 2013-cü il tarixlərdə Kaçetide (Gürcüstan) keçirilən hövzə-ətrafı maraqlı tərəflərin seminarı; (ii) biri faktlara, digəri isə qavramaya əsaslanan iki anket sorğusu (hər ikisi seminarla paylanmışdır); (iii) milli strateji və ya siyasi sənədlərdən, habelə müvafiq sorğu və layihə sənədlərindən, xüsusən də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının (BMTİP) Qlobal Ekoloji Fondu (GEF) tərəfindən maliyyələşdirilən “Kur-Araz hövzəsində transsərhəd deqradasiyanın azaldılması” layihəsinin (BMTİP/GEF Kür layihəsi) bir hissəsi kimi hazırlanmış sorğu və layihələrdən əldə olunan informasiyanın masa üzərində nəzərdən keçirilməsi; və (iv) seminar iştirakçıları tərəfindən istinad olunan informasiya.

HÖVZƏYƏ ÜMUMİ BAXIŞ

Yer və sahəsi. Alazani / Qanix hövzəsi Kür hövzəsinin yarım hövzəsidir. Alazani / Qanix çayı öz mənbəyini Gürcüstanda Böyük Qafqaz dağlarından götürür və cənub-şərq istiqamətində Alazani yamacı boyu (dağlararası dərə ilə) Azərbaycana doğru axır və Mingəçevir Su Anbarına tökülür. 59 faizi Gürcüstan ərazisinə və 41 faizi Azərbaycan ərazisinə düşməklə Alazani / Qanix hövzəsi ümumilikdə 11,717 km² sahəni əhatə edir. Gürcüstanda Alazani və Azərbaycanda Qanix kimi tanınan bu çayın ümumi uzunluğu 391 km-dir və bunun 282 km-i Gürcüstan və Azərbaycan arasında sərhədi təşkil edir.¹

Landşaft və iqlim. Yuxarı hövzə dəniz səviyyəsindən 2,600-2,800 m. yüksəklikdə dağ landşaftı ilə xarakterizə olunur. Aşağı hövzədə çay ilə əhatə olunan girintili-çıxıntılı subasar sahə kənd təsərrüfatı torpaqlarından, üstünlük təşkil edən enliyarpaq meşədən, habelə çöl, kolluq və yarım-səhradan ibarətdir.² Hövzə quru subtropik və kontinental iqlim arasındakı keçid ərazidə yerləşir. O, nisbətən qurudur – yağıntının miqdarı Gürcüstan tərəfdə 300-500 mm. arasında, Azərbaycan tərəfdə isə 440-1,240 mm arasında dəyişir.³ İllik orta temperatur 9 - 14°C arasında dəyişir, bəzən -20°C-dən aşağı və ya 40°C-dən yuxarı olur.

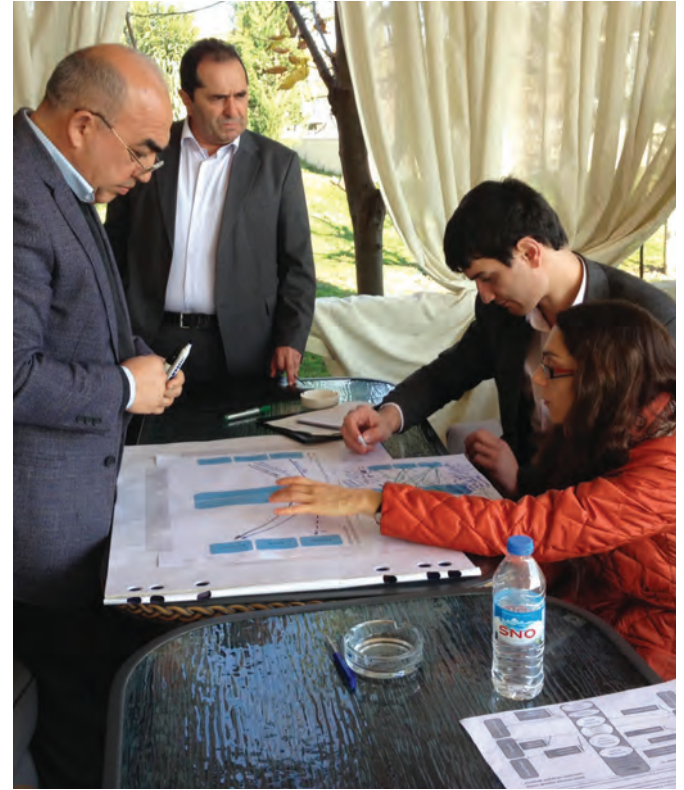
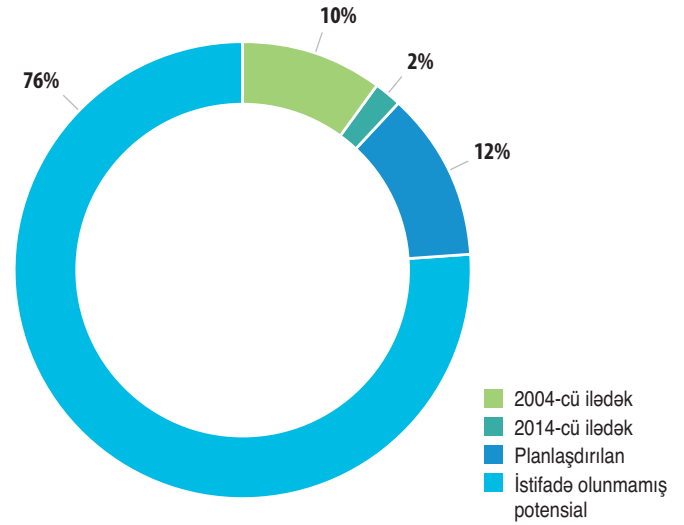
Su ehtiyatları. Hövzədə zəngin su ehtiyatları⁴ vardır və onların ümumi keyfiyyəti yaxşıdır.⁵ Alazani / Qanix çayının orta axın həcmi təxminən 110 m³/s təşkil edir, o, Mingəçevir Su Anbarına tökülür. Alazani / Ağrıçay susaxlayan təbəqəsi (hövzənin böyük hissəsini tutan məhdud artezian transsərhəd susaxlayan təbəqə) Cənubi Qafqazda ən böyük yeraltı su ehtiyatıdır. Alazani / Ağrıçay susaxlayan təbəqəsindən yeraltı sular suvarma qurğularını (80-85 faiz), içməli su şəbəkələrini (10-15 faiz) və sənayeni (3-5 faiz) su ilə təchiz etmək üçün istifadə olunur.⁶ Kür çayında Alazani / Qanix çayının axıb töküldüyü Mingəçevir Su Anbarında saxlanılan sudan təxminən 1 milyon hektar ərazini suvarmaq⁷ və Azərbaycanda quraşdırılmış ümumi hidroenerji potensialının 39 faizini təşkil edən 418 MVt hidroelektrostansiyanı enerji ilə təmin etmək üçün istifadə olunur.⁸

Ehtiyatlara əsaslanan iqtisadi tədbirlər. Kənd təsərrüfatı hövzənin iqtisadiyyatında mühüm rol oynayır: kənd təsərrüfatı torpaqları hövzənin ümumi torpaq sahəsinin 47 faizini təşkil edir. Gürcüstanın şumluq torpaqlarının 38 faizini və üzüm bağlarının 65-70 faizini təşkil edən Kaxeti rayonunda kənd təsərrüfatı sektorunda işçi qüvvənin 82 faizi çalışır.⁹ Azərbaycanda Şəki-Zaqatala rayonunda mineral su və alkoqolsuz içkilər, meyvə, tərəvəz, qoz-fındıq, tütün, gündəlik məhsullar üçün hövzənin ehtiyatlarından istifadə olunur.¹⁰ Hövzənin morfologiyası hidroenerji hasilatı üçün imkanlar yaradır: hövzənin hər iki tərəfində kiçik və orta ölçülü hidroelektrostansiyalar ümumilikdə 38 MVt gücə malikdir,¹¹ 700 MVt-dan yuxarı böyük potensial isə hələ də istismar olunmamış qalır¹² (1-ci şəkil). Hövzə, həmçinin, özünün təbii gözəlliyi sayəsində turistləri cəlb edir (Gürcüstanın Kaxeti rayonu özünün qoruqlarına, yerli qida məhsullarına və şərabına görə məşhurdur). 2-cü Şəkilə hövzədə insan fəaliyyətinin bölgüsü göstərilir.

1-Cİ ŞƏKİL

Quraşdırılmış və planlaşdırılan hidroelektrostansiyaların gücü

Ümumi hidroenerji potensialının faiz nisbəti

¹ Hövzənin ölçüləri ilə bağlı hesablamalar fərqlidir: Azərbaycan tərəfinin verdiyi məlumata əsasən, hövzənin ümumi sahəsi 12,080 km² və çayın uzunluğu 413 km-dir.

² AWC, İnteqrə edilmiş çay hövzə planlaşdırması: Alazani suayırıcı, ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi üçün texniki hesabat, Cənubi Qafqazda Su İdarəçiliyi layihəsi. (Tbilisi, Alazani Suayırıcı Konsorsiumu, 2002-ci il).

³ AWC, İnteqrə edilmiş çay hövzə planlaşdırması: Alazani suayırıcı, əvvəlki qeyddəki kimi; Azərbaycanın Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən verilən informasiya.

⁴ AWC, İnteqrə edilmiş çay hövzə planlaşdırması: Alazani suayırıcı, 2-ci qeyddəki kimi.

⁵ Peter Ronkay və Anatoli Piçuqin. Pilot (sınaq) kimi seçilən çay hövzələrində birgə sahə araşdırmalarına dair icmal hesabat. Kür çayı hövzəsi üçün transsərhəd çay idarəçiliyi, III mərhələ - Ermənistan, Gürcüstan, Azərbaycan (EPTISA Servicios de Ingenieria S.L., 2013)

⁶ UNECE, *Transsərhəd çayların, göllərin və yeraltı suların ikinci dəyərləndirilməsi* (Nyu York və Cenevrə, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, 2011-ci il).

⁷ Dünyadakı elektrostansiyalar. MDB – digər ölkələrdə hidroelektrostansiyalara dair məlumat bazası. <http://www.industcards.com/hydro-cis.htm>

⁸ AzərEnerji, 2013-cü il. Enerji hasilatı, elektrostansiyalar. <http://www.azerenerji.gov.az/>

⁹ Regional İnkişaf və İnfrastruktur Nazirliyi, Gürcüstan. *Kaxeti Regional İnkişaf Strategiyası*. (Tbilisi, 2013-cü il).

¹⁰ Azərbaycanın hakimiyyət orqanları tərəfindən verilən informasiya, 2015-ci il.

¹¹ Gürcüstanın Energetika Nazirliyi, 2014-cü il. Gürcüstanda potensial hidroelektrostansiya sahələri. <http://hnp.minenergy.gov.ge/>; UNIDO, 2013-cü il. *Dünyada kiçik hidroenergetikanın inkişaf etdirilməsinə dair hesabat*. www.smallhydropowerworld.org; Qriqol Lazriev və Marita Arabidze. Gürcüstanın elektrik enerjisi sistemi üçün ilk çirkləndirmə əmsalı (Tbilisi, Gürcüstanın Ekologiya və Təbii Ehtiyatların Mühafizəsi Nazirliyi, 2008-ci il). http://moe.gov.ge/files/Klimatis%20Cvileba/Grid_Emission_Factor_Georgia.pdf; ESCO, 2014-cü il. Elektrik enerjisi bazarının operatoru. Available from: www.esco.ge/index.php?article_id=18&clang=1

¹² Platts, 2012. Dünyada elektrostansiyalara dair məlumat bazası. www.platts.com/products/worldelectricpowerplantsdatabase.

2-CÜ ŞƏKİL ALAZANI / QANIX HÖVZƏSİ

Alazani / Qanix hövzəsində və onun ətrafında qəsəbələr, kənd təsərrüfatı sahələri, mövcud və planlaşdırılan hidroelektrostansiyalar. Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsuldarlığınadair əsas statistik məlumatlar şəklində aşağı hissəsində verilmişdir.

Əsas kənd təsərrüfatı malları (milyon ABŞ dolları ilə)

Azərbaycan

🐄 Süd və ət məhsulları

🍇 Meyvələr və qoz-fındıq

🌾 Taxıl, kartof

🔴 Tərəvəzlər

预览已结束，完整报告链接和二维码如下：

https://www.yunbaogao.cn/report/index/report?reportId=5_1568

